

Fondes erhvervsaktivitet i Danmark 2021

Fonden
Videnscenter

24.11.2023

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Hovedpointer	4
Overblik over nøgletal	7
Nøgletal efter branche	10
Nøgletal for de 20 største virksomheder	16
Forskning og Udvikling (FoU)	19
Bilag	21
Definitioner, metode og kildegrundlag	23

Indledning

I Danmark er en lang række af de største virksomheder ejet af fonde. Det er f.eks. Novo Nordisk, Novozymes, A.P. Møller - Mærsk, Danfoss, Grundfos, Lundbeck, Leo Pharma, Carlsberg, Falck og Tivoli.

Formålet med denne analyse er at undersøge fondes erhvervsaktivitet i Danmark. Analysen giver et overblik over omfanget af danske fondskontrollerede virksomheder og et indblik i disse virksomheders betydning for dansk økonomi.

Fondskontrollerede virksomheder er en del af gruppen af private virksomheder, som ikke er offentligt ejede. I analysen sammenligner vi typisk nøgletallene for de danske virksomheder, der er fondskontrollerede, med nøgletallene for de private danske virksomheder, der ikke er fondskontrollerede.

Med fondskontrollerede virksomheder forstås virksomheder, hvor en erhvervsdrivende fond eller filantropisk forening ejer A- og/eller B-aktier svarende til 20 % af stemmerne og har flere stemmer end den 2.- og den 3.-største aktionær tilsammen. Det inkluderer erhvervsdrivende fonde samt foreninger, der er "omdannede tidligere finansielle virksomheder". Analysen inkluderer ikke kapitalfonde og andre virksomheder og organisationer, hvor "fond" indgår i navnet eller typebetegnelsen (*se nærmere definition på side 24*).

Analysen baserer sig på data fra 2021, som er de senest tilgængelige oplysninger fra Danmarks Statistik. Analysen fokuserer specifikt på erhvervsaktiviteten inden for Danmarks grænser. Det betyder de danske fondskontrollerede virksomheders danske omsætning, eksport, antallet af ansatte og lignende. Udenlandsk aktivitet er ikke inkluderet i opgørelsen på nær under forskning og udvikling (FoU), hvor der inkluderes FoU-køb i udlandet.

Denne analyse er en del af Fondenens Videnscenters formidling af viden om danske almennyttigt uddelende fonde og filantropiske foreningers betydning i forhold til erhvervsdrift og samfundsværdi i Danmark.

Hovedpointer

1

De fondskontrollerede danske virksomheder stod for en betydelig del af den danske eksport, omsætning og værditilvækst

I 2021 beskæftigede de 992 fondskontrollerede danske virksomheder* 9 % af de privatansatte i Danmark. Disse virksomheder stod samtidig for 26 % af dansk eksport og 13 % af omsætningen (samme andele som i 2020). Særligt i transportbranchen steg de fondskontrollerede virksomheders bidrag markant, med en stigning på over 5 procentpoint i både eksport og omsætning. Den samlede værditilvækst fra fondskontrollerede virksomheder steg til 18 % i 2021, fra 15 % året før.

2

Over halvdelen af de fondskontrollerede virksomheders samlede omsætning kom fra to brancher

Tilsammen udgjorde omsætningen fra følgende to brancher 64 % af den samlede omsætning fra fondskontrollerede virksomheder i Danmark:

- Transport (283 mia. kr.)
- Fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (146 mia. kr.).

3

De 20 største fondskontrollerede virksomheder spillede en central rolle for omsætning, værditilvækst, eksport og antal ansatte

I 2021 stod de 20 største fondskontrollerede virksomheder for 80 % af de fondskontrollerede virksomheders omsætning, for 84 % af værditilvæksten og for 93 % af de fondskontrollerede virksomheders samlede eksport. De 20 største fondskontrollerede virksomheders andel af alle fondskontrollerede virksomheders omsætning, værditilvækst og eksport er vokset med 2 til 6 % i 2021 i forhold til i 2020.

4

Fondskontrollerede virksomheder bidrog med betydelige midler til forskning og udvikling (FoU)

I 2021 bidrog de fondskontrollerede virksomheder med 12.200 FoU-fuldtidsårsværk og investerede 17,4 mia. kr. i egen FoU. Det svarer til 32 % af det totale antal FoU-årsværk i det danske erhvervsliv og 39 % af den samlede investering i egen FoU i Danmark. De fondskontrollerede virksomheder anvendte 14,1 mia. kr. til køb af FoU, hvoraf 9,3 mia. kr. gik til køb af FoU i Danmark.

* Fondskontrollerede virksomheder er en del af gruppen af private virksomheder, som ikke er offentligt ejede. I analysen sammenligner vi typisk nøgletallene for de danske virksomheder, der er fondskontrollerede, med nøgletallene for de private danske virksomheder, der ikke er fondskontrollerede.

Resumé

Overblik over nøgletal

De fondskontrollerede virksomheder stod for 13 % af den samlede omsætning fra alle private, danske virksomheder i Danmark. De udgjorde 0,3 % af det samlede antal virksomheder

I 2021 udgjorde danske private virksomheder, der var kontrolleret af fonde, 0,3 % (eller 992 virksomheder) af det totale antal private virksomheder i Danmark. Alligevel spillede de en betydelig rolle i økonomien:

- De stod for 26 % af den danske eksport.
- De bidrog med 18 % til den danske værditilvækst.
- De genererede 13 % af den danske omsætning.
- De beskæftigede 9 % af det samlede antal privatansatte i Danmark.

Ovenstående tal er identiske med tallene fra 2020 med undtagelse af værditilvæksten, som er steget fra 15 % i 2020 til 18 % i 2021. *Se side 8.*

De fondskontrollerede virksomheder fyldte forholdsmæssigt mest blandt store virksomheder målt i antallet af ansatte

Der er forholdsmæssigt flere fondskontrollerede virksomheder med mange ansatte end med få ansatte. I 2021 udgjorde fondskontrollerede virksomheder med over 500 ansatte 15,8 % af alle virksomheder i denne størrelseskategori. I modsætning hertil udgjorde fondskontrollerede virksomheder med færre end 10 ansatte 0,2 % af alle virksomheder i denne størrelseskategori. *Se side 9.*

Nøgletal efter branche

De fondskontrollerede virksomheder fordelte sig over 20 brancher

De brancher, hvor de 992 fondskontrollerede virksomheder i 2021 udgjorde den største andel af alle virksomheder, var:

- Fremstilling af maskiner til generelle formål
- Fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter
- Nærings- og nydelsesmiddelindustri.

Se side 11.

Over halvdelen af de fondskontrollerede virksomheders samlede omsætning kom fra to brancher

Omsætningen fra de fondskontrollerede virksomheder kom primært fra to brancher: fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (146 mia. kr.) og transport (283 mia. kr.). Disse to brancher udgjorde tilsammen 64 % af den samlede omsætning fra fondskontrollerede virksomheder. *Se side 13.*

To brancher stod for størstedelen af både værditilvæksten og eksporten

60 % af værditilvæksten fra de virksomheder, der er kontrolleret af fonde, stammede fra to brancher: transport (ca. 112 mia. kr.) og fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (ca. 63 mia. kr.). Der var en markant stigning i værditilvæksten i transportbranchen på 20,5 procentpoint sammenlignet med 2020 (fra 35,9 % til 56,4 %).

Desuden udgjorde størstedelen af eksporten fra fondskontrollerede virksomheder knap 276 mia. kr. fra transportbranchen og ca. 106 mia. kr. fra fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter. Sammenlignet med 2020 ses en stigning i eksporten fra transportbranchen på 5,9 procentpoint til 2021. *Se side 14 og 15.*

Der var forholdsmæssigt flest ansatte inden for medicinalbranchen

Når vi ser på, hvor de fondskontrollerede virksomheder havde forholdsmæssigt flest ansatte inden for specifikke brancher, er det især inden for fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter, hvor ansatte i de fondskontrollerede virksomheder udgjorde 66,2 % af arbejdsstyrken. Det var dog i detailhandel, at de fondskontrollerede virksomheder havde det største antal ansatte, nemlig knap 42.000. *Se side 12.*

Resumé (fortsat)

Nøgletal for de 20 største virksomheder

De 20 største fondskontrollerede virksomheder spillede en central rolle for omsætning, værditilvækst, eksport og antal ansatte

Når vi kigger på nøgletal for 2021, fyldte de 20 største fondskontrollerede virksomheder, målt efter antallet af fuldtidsansatte, langt mere end de øvrige 972 fondskontrollerede virksomheder i Danmark. Disse 20 virksomheder tegnede sig samtidig for 80 % af den samlede omsætning, 84 % af værditilvæksten og 93 % af den samlede eksport fra de fondskontrollerede virksomheder.

Sammenlagt havde de 20 største fondskontrollerede virksomheder 118.000 ansatte, hvilket udgjorde 65 % af det samlede antal ansatte i fondskontrollerede virksomheder og 6 % af alle ansatte i den private sektor.

De 20 største fondskontrollerede virksomheder omsatte i 2021 for 540 mia. kr. I samme periode omsatte de 20 største ikke-fondskontrollerede virksomheder for 318 mia. kr. mere, nemlig 858 mia. kr. De 20 største fondskontrollerede virksomheder bidrog med 213 mia. kr. i værditilvækst i 2021. Det er mere end dobbelt så meget værditilvækst end fra de 20 største ikke-fondskontrollerede virksomheder, som bidrog med 100 mia. kr. *Se side 17 og 18.*

Forskning og udvikling (FoU)

Fondskontrollerede virksomheder bidrog med betydelige midler til forskning og udvikling (FoU) i 2021

I 2021 stod de fondskontrollerede virksomheder for en større andel af danske virksomheders forskning og udvikling (FoU):

- De bidrog med 12.200 FoU-fuldtidsårsværk, hvilket udgjorde 32 % af det totale antal FoU-årsværk i erhvervslivet i Danmark.
- De investerede 17,4 mia. kr. i egen FoU, hvilket repræsenterede 39 % af den samlede investering i egen FoU i Danmark.

Se side 20.

Fondskontrollerede virksomheders FoU-køb i Danmark og udlandet

De fondskontrollerede virksomheder anvendte 14,1 mia. kr. til køb af FoU i 2021, hvoraf 9,3 mia. kr. blev anvendt i Danmark. Det udgjorde 60 % af samtlige udgifter til køb af FoU af private danske virksomheder i Danmark.

Samtidig brugte de fondskontrollerede virksomheder 4,4 mia. kr. på at købe FoU i udlandet, inklusive 3,7 mia. kr. til køb fra egne udenlandske koncernselskaber. De 4,4 mia. kr. udgjorde 38 % af private danske virksomheders samlede FoU-køb i udlandet og 49 % af udgifterne til køb af FoU fra egen koncern. *Se side 20.*

Overblik over nøgletal

Samlet overblik over de væsentligste nøgletal

Tabel 1: Samlet overblik over de væsentligste nøgletal 2021

	Total for fonds-kontrollerede virksomheder	Total for andre private virksomheder	Total for den private sektor	Total for Danmark (private og off. virksomheder)	Fondsandel af den private sektor	Fondsandel af dansk total
Antal virksomheder	992	317.987	318.979	328.445	0,3 %	0,3 %
Omsætning (mia. kr.)	672	4.492	5.164	5.170	13 %	13 %
Værditilvækst (mia. kr.)	254	1.153	1.407	1.407	18 %	18 %
Eksport (mia. kr.)	456	1.311	1.768	1.768	26 %	26 %
Antal ansatte (tusinde)	181	1.869	2.051	3.056	9 %	6 %
Antal fuldtidsårsværk (tusinde)	141	1.402	1.543	2.352	9 %	6 %

* Virksomheder i den finansielle sektor indgår ikke i følgende hovedtal: omsætning, værditilvækst og eksport. Det skyldes, at de ikke indgår i den officielle statistik, som undersøgelsen tager udgangspunkt i.

Tabellen giver et samlet overblik over væsentlige nøgletal for hhv. alle danske virksomheder samt private virksomheder, inklusive fordeling på fondskontrollerede og ikke-fondskontrollerede virksomheder.

De danske fondskontrollerede virksomheder udgjorde i 2021 0,3 % af det samlede antal virksomheder i Danmark, men de udgjorde:

- 26 % af den danske eksport
- 18 % af den danske værditilvækst
- 13 % af den danske omsætning.*

De fondskontrollerede virksomheder havde i 2021 ca. 181.000 ansatte, svarende til 9 % af de ansatte i den private sektor og 6 % af den danske beskæftigelse i alt.

Fondsandelen udgør det samme i 2021 som i 2020, når vi ser på omsætning, eksport, antal ansatte og antal fuldtidsårsværk. Dette gælder både for den private sektor og Danmark samlet set (private og offentlige virksomheder). Fondsandelen af værditilvæksten er dog steget fra 15 % i 2020 til 18 % i 2021.

Antal virksomheder i den private sektor efter fuldtidsansatte

Tabel 2: Antal virksomheder i den private sektor efter fuldtidsansatte 2021

	<10 årsværk	10-19 årsværk	20-99 årsværk	100-249 årsværk	250-499 årsværk	500+ årsværk	Total
Fondskontrollerede	611	78	164	67	26	46	992
Ikke-fondskontrollerede	296.748	10.779	8.711	1.182	322	245	317.987
Total	297.359	10.857	8.875	1.249	348	291	318.979
Fondsandel af danske virksomheder efter størrelse	0,2 %	0,7 %	1,8 %	5,4 %	7,5 %	15,8 %	0,3 %

Tabellen viser antal virksomheder i den private sektor (efter fuldtidsansatte) for hhv. fondskontrollerede og ikke-fondskontrollerede virksomheder.

De 992 fondskontrollerede virksomheder udgjorde i 2021 blot 0,3 % af det samlede antal virksomheder i Danmark.

Der ses en stigning i fondsandelen af danske virksomheder, jo større virksomheden er (baseret på antallet af fuldtidsansatte). For virksomheder med 500+ fuldtidsansatte fylder de fondskontrollerede virksomheder derved procentmæssigt mest (15,8 %). Der er flere af landets største virksomheder, som er fondskontrollerede, eksempelvis Novo Nordisk, A.P. Møller - Mærsk, Danfoss, Grundfos, Lundbeck, Leo Pharma, Carlsberg, ALK-Abelló og Falck.

Fordelingen af fondskontrollerede virksomheder i kategorier efter antal ansatte har stort set ikke ændret sig fra 2020 til 2021.

Nøgletal efter branche

Antal af fondskontrollerede virksomheder i den private sektor efter branche

Tabel 3: Antal fondskontrollerede virksomheder i den private sektor efter branche 2021

	Fondskontrollerede virk.	Andre private virk.	Total for alle private virk.	Fondsandel af total
Total	992	317.987	318.979	0,3 %
Fremstilling af maskiner til generelle formål	8	250	258	3,1 %
Fremst. medicinalvarer, høreapp. samt medicinske og dentale instrumenter	10	581	591	1,7 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	16	1.588	1.604	1,0 %
Finansiering og forsikring	151	15.065	15.216	1,0 %
Fast ejendom	214	30.717	30.931	0,7 %
Øvrig industri	60	13.057	13.117	0,5 %
Råstofindvinding	1	220	221	0,5 %
Engroshandel	59	14.592	14.651	0,4 %
Hotel, restauration	52	14.581	14.633	0,4 %
Forsyningsvirksomheder	13	3.832	3.845	0,3 %
Information og kommunikation	63	19.381	19.444	0,3 %
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	54	20.630	20.684	0,3 %
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	91	38.979	39.070	0,2 %
Transport	26	11.781	11.807	0,2 %
Handel mv., motorkøretøjer	16	7.741	7.757	0,2 %
Bygge og anlæg	64	35.885	35.949	0,2 %
Kultur, sport, organisationer og service	23	20.203	20.226	0,1 %
Landbrug og fiskeri	27	25.400	25.427	0,1 %
Detailhandel	19	18.356	18.375	0,1 %
Offentlige institutioner	25	25.113	25.138	0,1 %

Tabellen viser antallet af fondskontrollerede virksomheder i den private sektor fordelt på brancher.

De 992 fondskontrollerede virksomheder opererede i 20 forskellige brancher. De brancher, hvor fondskontrollerede virksomheder fyldte forholdsmæssigt mest, var:

- Fremstilling af maskiner til generelle formål (3,1 %)
- Fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (1,7 %)
- Nærings- og nydelsesmiddelindustri (1,0 %).

Den branche med det største antal fondskontrollerede virksomheder var dog fast ejendom (214 virksomheder).

Fondsandelen af antal virksomheder i de enkelte brancher er stort set ens i 2021 og i 2020.

Antal ansatte i den private sektor efter branche

Tabel 4: Antal ansatte i Danmark i den private sektor efter branche (årsværk) 2021

	Fondskontrollerede virk.	Andre private virk.	Total for alle private virk.	Fondsandel af total
Total	181.295	1.869.235	2.050.530	8,8 %
Fremst. medicinalvarer, høreapp. samt medicinske og dentale instrumenter	23.931	12.223	36.154	66,2 %
Finansiering og forsikring	21.555	66.880	88.435	24,4 %
Fremstilling af maskiner til generelle formål	5.207	16.687	21.894	23,8 %
Detailhandel	41.925	205.331	247.256	17,0 %
Offentlige institutioner	9.687	93.810	103.497	9,4 %
Transport	12.684	128.135	140.819	9,0 %
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	14.632	150.551	165.183	8,9 %
Information og kommunikation	9.521	109.038	118.559	8,0 %
Øvrig industri	12.020	181.933	193.953	6,2 %
Bygge og anlæg	10.614	172.482	183.096	5,8 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	3.157	55.728	58.885	5,4 %
Forsyningsvirksomheder	1.251	22.883	24.134	5,2 %
Engroshandel	6.570	159.326	165.896	4,0 %
Kultur, sport, organisationer og service	2.013	64.925	66.938	3,0 %
Handel mv., motorkøretøjer	1.334	46.796	48.130	2,8 %
Fast ejendom	1.061	45.764	46.825	2,3 %
Hotel, restauration	2.451	135.448	137.899	1,8 %
Landbrug og fiskeri	743	41.523	42.266	1,8 %
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	930	155.986	156.916	0,6 %
Råstofindvinding	9	3.784	3.793	0,2 %

Tabellen viser antal ansatte i hhv. fondskontrollerede og andre private virksomheder fordelt på brancher.

De fondskontrollerede virksomheder beskæftigede i 2021 181.000 ansatte i Danmark svarende til 9 % af det samlede antal ansatte i den private sektor. Når vi ser på de fondskontrollerede virksomheders andel af ansatte i de enkelte brancher, så fyldte de procentvist mest inden for:

- Fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (66,2 %)
- Finansiering og forsikring (24,4 %)
- Fremstilling af maskiner til generelle formål (23,8 %).

Det var dog i detailhandel, at de fondskontrollerede virksomheder havde flest ansatte, nemlig knap 42.000.

Fondsandelen af antal ansatte i de enkelte brancher er stort set ens i 2021 og i 2020.

Omsætning i den private sektor efter branche

Tabel 5: Omsætning i Danmark i den private sektor efter branche (mio. kr.) 2021

	Fondskontrollerede virk.	Andre private virk.	Total for alle private virk.	Fondsandel af total
Total	672.208	4.492.167	5.164.374	13,0 %
Fremst. af medicinalvarer, høreapp. samt medicinske og dentale instrumenter	145.950	45.368	191.319	76,3 %
Transport	282.581	296.106	578.687	48,8 %
Fremstilling af maskiner til generelle formål	27.084	99.361	126.445	21,4 %
Detailhandel	48.762	332.701	381.463	12,8 %
Offentlige institutioner	4.636	38.867	43.503	10,7 %
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	21.559	256.061	277.620	7,8 %
Øvrig industri	35.022	442.730	477.751	7,3 %
Bygge og anlæg	22.684	309.427	332.111	6,8 %
Fast ejendom	5.440	92.676	98.117	5,5 %
Information og kommunikation	12.016	205.939	217.956	5,5 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	10.984	199.739	210.722	5,2 %
Handel mv., motorkøretøjer	10.161	200.037	210.198	4,8 %
Engroshandel	36.985	1.002.873	1.039.859	3,6 %
Kultur, sport, organisationer og service	880	35.061	35.941	2,4 %
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	2.511	132.366	134.877	1,9 %
Hotel, restauration	1.037	55.765	56.802	1,8 %
Landbrug og fiskeri	1.958	116.870	118.828	1,6 %
Forsyningsvirksomheder	1.944	609.621	611.566	0,3 %
Råstofindvinding	12	20.597	20.609	0,1 %
Finansiering og forsikring	-	-	-	-

Tabellen viser omsætning i mio. kr. i hhv. fondskontrollerede og andre private virksomheder fordelt på brancher.

I 2021 udgjorde de fondskontrollerede virksomheders omsætning 13 % (672 mia. kr.) af den samlede omsætning i den private sektor i Danmark. * Omsætningen fra de fondskontrollerede virksomheder kom særligt fra virksomhederne inden for brancherne:

- Transport (283 mia. kr.)
- Fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (146 mia. kr.).

Tilsammen udgjorde omsætningen fra fondskontrollerede virksomheder i disse brancher 64 % af den samlede omsætning fra fondskontrollerede virksomheder.

Fondsandelen af omsætningen i de enkelte brancher er stort set ens i 2021 og i 2020 på nær i transportbranchen, hvor der ses en stigning på 5,7 procentpoint fra 2020 til 2021 (fra 43,1 % til 48,8 %).

*Virksomheder i den finansielle sektor indgår ikke i følgende hovedtal: omsætning, værditilvækst og eksport. Det skyldes, at de ikke indgår i den officielle statistik, som undersøgelsen tager udgangspunkt i.

Tabellen er baseret på tal fra Danmarks Statistik

Værditilvækst i den private sektor efter branche

Tabel 6: Værditilvækst i Danmark i den private sektor efter branche (mio. kr.) 2021

	Fondskontrollerede virk.	Andre private virk.	Total for alle private virk.	Fondsandel af total
Total	253.690	1.153.256	1.406.946	18,0 %
Fremst. af medicinalvarer, høreapp. samt medicinske og dentale instrumenter	62.772	17.764	80.536	77,9 %
Transport	112.144	86.834	198.978	56,4 %
Fremstilling af maskiner til generelle formål	5.659	15.317	20.977	27,0 %
Detailhandel	11.213	66.003	77.216	14,5 %
Øvrig industri	15.918	151.232	167.150	9,5 %
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	12.295	128.344	140.639	8,7 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	2.855	32.773	35.628	8,0 %
Bygge og anlæg	7.387	102.951	110.338	6,7 %
Handel mv., motorkøretøjer	1.824	28.985	30.809	5,9 %
Information og kommunikation	5.612	97.246	102.858	5,5 %
Fast ejendom	5.931	107.356	113.287	5,2 %
Engroshandel	7.398	151.880	159.279	4,6 %
Hotel, restauration	599	27.133	27.732	2,2 %
Forsyningsvirksomheder	1.107	58.039	59.146	1,9 %
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	968	66.564	67.532	1,4 %
Råstofindvinding	7	12.978	12.985	0,1 %
Kultur, sport, organisationer og service	0	1.857	1.857	0 %
Offentlige institutioner	0	0	0	0 %
Landbrug og fiskeri	0	0	0	0 %
Finansiering og forsikring*	-	-	-	-

Tabellen viser værditilvæksten i mio. kr. i hhv. fondskontrollerede og andre private virksomheder, fordelt på brancher.

Samlet set udgjorde værditilvæksten fra fondskontrollerede virksomheder 18 % af den samlede værditilvækst i Danmark i 2021.* Det er en stigning fra 15 % i 2020.

Langt størstedelen af de fondskontrollerede virksomheders værditilvækst kom fra brancherne:

- Transport (112 mia. kr.)
- Fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (knap 63 mia. kr.).

Fondsandelen af værditilvæksten i de enkelte brancher er stort set ens i 2021 og i 2020 på nær i transportbranchen, hvor der ses en stigning på 20,5 procentpoint fra 2020 til 2021 (fra 35,9 % til 56,4 %).

*Virksomheder i den finansielle sektor indgår ikke i følgende hovedtal: omsætning, værditilvækst og eksport. Det skyldes, at de ikke indgår i den officielle statistik, som undersøgelsen tager udgangspunkt i.

Dansk eksport efter branche

Tabel 7: Dansk eksport efter branche (mio. kr.) 2021

	Fondskontrollerede virk.	Andre private virk.	Total for alle private virk.	Fondsandel af total
Total	456.482	1.311.178	1.767.659	25,8 %
Fremst. af medicinalvarer, høreapp. samt medicinske og dentale instrumenter	106.210	18.475	124.685	85,2 %
Transport	276.242	137.219	413.460	66,8 %
Fremstilling af maskiner til generelle formål	15.497	71.125	86.622	17,9 %
Øvrig industri	29.629	191.129	220.758	13,4 %
Offentlige institutioner	122	964	1.087	11,2 %
Handel mv., motorkøretøjer	1.363	13.932	15.295	8,9 %
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	6.875	72.963	79.838	8,6 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	7.582	90.116	97.698	7,8 %
Bygge og anlæg	543	7.969	8.513	6,4 %
Information og kommunikation	2.903	46.995	49.898	5,8 %
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	767	18.849	19.616	3,9 %
Engroshandel	8.120	275.243	283.363	2,9 %
Landbrug og fiskeri	171	8.653	8.823	1,9 %
Detailhandel	164	20.240	20.404	0,8 %
Fast ejendom	1	1.045	1.046	0,1 %
Kultur, sport, organisationer og service	2	2.112	2.114	0,1 %
Forsyningsvirksomheder	290	323.994	324.283	0,1 %
Hotel, restauration	1	1.205	1.206	0,1 %
Råstofindvinding	0	8.950	8.951	0,0 %
Finansiering og forsikring*	-	-	-	-

Tabellen viser eksport i mio. kr. i hhv. fondskontrollerede og andre private virksomheder fordelt på brancher.

Selv om antallet af fondskontrollerede virksomheder i Danmark udgjorde 0,3 % i 2020, udgjorde deres eksport 25,8 % svarende til 456 mia. kr. ud af Danmarks samlede eksport på 1.312 mia. kr.*

Langt størstedelen af fondskontrollerede virksomheders eksport kom fra brancherne:

- Transport (276 mia. kr.)
- Fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (106 mia. kr.).

Fondsandelen af eksport i de enkelte brancher er stort set ens i 2021 og i 2020 på nær i transportbranchen, hvor der ses en stigning på 5,9 procentpoint fra 2020 til 2021 (fra 60,9 % til 66,8 %).

*Virksomheder i den finansielle sektor indgår ikke i følgende hovedtal: omsætning, værditilvækst og eksport. Det skyldes, at de ikke indgår i den officielle statistik, som undersøgelsen tager udgangspunkt i.

Nøgletal for de 20 største virksomheder

Nøgletal for de 20 største fondskontrollerede virksomheders aktivitet

Tabel 8: De 20 største fondskontrollerede virksomheders aktivitet i Danmark målt på fuldtidsansatte 2021

	Alle fondskontrollerede virksomheder	De 20 største fondskontrollerede virksomheder	Andel for de 20 største fondskontrollerede virksomheder af alle fondskontrollerede virksomheder	Alle virksomheder i den private sektor	Andel for de 20 største fondskontrollerede virksomheder af den private sektor
Omsætning (mia. kr.)	672	540	80 %	5.164	10 %
Værditilvækst (mia. kr.)	254	213	84 %	1.407	15 %
Eksport (mia. kr.)	456	422	93 %	1.768	24 %
Antal ansatte (tusinde)	181	118	65 %	2.051	6 %
Antal fuldtidsårsværk (tusinde)	141	89	63 %	1.543	6 %

Tabellen giver et samlet overblik over væsentlige nøgletal for hhv. alle fondskontrollerede virksomheder i den private sektor, de 20 største fondskontrollerede virksomheder (målt på antal fuldtidsansatte) samt alle virksomheder i den private sektor.

De 20 største fondskontrollerede virksomheder (målt på antal fuldtidsansatte) stod for en væsentlig andel af de fondskontrollerede virksomheders aktivitet i 2021. Samlet set havde disse virksomheder 118.000 ansatte, svarende til 65 % af det samlede antal ansatte i de fondskontrollerede virksomheder, 6 % af de ansatte i den private sektor og 4 % af de ansatte i Danmark. Tallene her minder om tallene fra 2020.

De 20 største fondskontrollerede virksomheder stod for 80 % af de fondskontrollerede virksomheders omsætning, 84 % af værditilvæksten, og de stod for 93 % af de fondskontrollerede virksomheders samlede eksport. I 2020 var der tale om hhv. 78 %, 78 % og 91 %.

De 20 største fondskontrollerede virksomheder stod for 15 % af værditilvæksten i den private sektor, hvilket er 3 procentpoint mere end året før.

De 20 største fondskontrollerede og ikke-fondskontrollerede virksomheder

Tabel 9: Nøgletal for de 20 største fondskontrollerede virksomheder og de 20 største ikke-fondskontrollerede virksomheder

	De 20 største fondskontrollerede virksomheder i den private sektor	De 20 største ikke-fondskontrollerede virksomheder i den private sektor
Omsætning (mia. kr.)	540	858
Værditilvækst (mia. kr.)	213	100
Eksport (mia. kr.)	422	461
Antal ansatte (tusinde)	118	120
Antal fuldtidsårsværk (tusinde)	89	85

Tabellen viser omsætning, værditilvækst, eksport, antal ansatte samt fuldtidsårsværk for hhv. de 20 største fondskontrollerede virksomheder og de 20 største ikke-fondskontrollerede virksomheder (målt på antal fuldtidsansatte).

De 20 største fondskontrollerede virksomheder omsatte i 2021 for 540 mia. kr. I samme periode omsatte de 20 største ikke-fondskontrollerede virksomheder for 318 mia. kr. mere, nemlig 858 mia. kr.

De 20 største fondskontrollerede virksomheder bidrog med 213 mia. kr. i værditilvækst i 2021. Det er mere end dobbelt så meget værditilvækst end fra de 20 største ikke-fondskontrollerede virksomheder, som bidrog med 100 mia. kr.

På hhv. eksport, antal ansatte og antal fuldtidsårsværk ses nogenlunde samme billede for de 20 største fondskontrollerede sammenlignet med de 20 største ikke-fondskontrollerede virksomheder.

Forskning og Udvikling (FoU)

Overblik over fondskontrollerede virksomheders Forskning og Udvikling (FoU)

Tablet 10: Overblik over fondskontrollerede virksomheders FoU i 2021

	Total for fondskontrollerede virksomheder	Total for alle private virksomheder	Fondsandel af total
FoU-årsværk (antal)	12.177	38.519	32 %
Udgifter til egen FoU (mia. kr.)	17,4	44,6	39 %
Udgifter til købt FoU (mia. kr.)	14,1	35,4	40 %
Udgifter til købt FoU i Danmark (mia. kr.)	9,3	15,5	60 %
Udgifter til købt FoU fra egen koncern (mia. kr.) (delmængde af udgifter til købt FoU i Danmark)	0,03	3,2	1 %
Udgifter til købt FoU i udlandet (mia. kr.)	4,4	11,6	38 %
Udgifter til købt FoU fra egen koncern i udlandet (mia. kr.) (delmængde af udgifter til købt FoU i udlandet)	3,7	7,5	49 %

Totalerne er de opregnede totaltal for Danmark. Beløbet for fondene er opgjøret som rapporteret for de virksomheder, der indgik i populationen af den officielle FoU-undersøgelse fra Danmarks Statistik.

Tabellen viser antal midler og årsværk anvendt til forskning og udvikling (FoU) fordelt på hhv. fondskontrollerede og alle virksomheder.

De fondskontrollerede virksomheder:

- havde mere end 12.000 FoU-fuldtidsårsværk i 2021
- anvendte 17,4 mia. kr. til egen FoU i 2021
- anvendte 14,1 mia. kr. til at købe FoU i 2021, heraf blev der anvendt 9,3 mia. kr. i Danmark – det svarer til 60 % af de samlede udgifter til køb af FoU fra private danske virksomheder
- anvendte 4,4 mia. kr. til køb af FoU i udlandet, heraf 3,7 mia. kr. til køb fra egen koncern.

Udgifter til FoU i 2021 minder om tallene fra 2020 på nær "Udgifter til købt FoU fra egen koncern (mia. kr.)". Her faldt tallet fra 0,5 til 0,03 mia. kr.

Bilag

Bilag 1. Antal fuldtidsårsværk i den private sektor i Danmark

Tablet 11: Antal fuldtidsårsværk i den private sektor i Danmark 2021

	Fondskontrollerede virk.	Andre private virk.	Total for alle private virk.	Fondsandel af total
Total	141.234	1.401.599	1.542.833	9,2 %
Fremst. af medicinalvarer, høreapp. samt medicinske og dentale instrumenter	23.428	11.450	34.878	67,2 %
Fremstilling af maskiner til generelle formål	5.072	14.832	19.905	25,5 %
Finansiering og forsikring	20.314	61.020	81.335	25,0 %
Detailhandel	19.401	115.068	134.469	14,4 %
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	13.276	127.803	141.078	9,4 %
Offentlige institutioner	6.073	61.591	67.665	9,0 %
Transport	9.574	99.361	108.935	8,8 %
Information og kommunikation	6.895	94.512	101.407	6,8 %
Øvrig industri	11.406	161.805	173.211	6,6 %
Nærings- og nydelsesmiddelindustri	2.965	44.054	47.019	6,3 %
Bygge og anlæg	9.699	146.747	156.446	6,2 %
Forsyningsvirksomheder	1.147	19.165	20.311	5,6 %
Engroshandel	6.358	139.409	145.768	4,4 %
Handel mv., motorkøretøjer	1.167	38.847	40.014	2,9 %
Kultur, sport, organisationer og service	1.022	37.147	38.169	2,7 %
Hotel, restauration	1.288	59.905	61.193	2,1 %
Fast ejendom	705	33.152	33.857	2,1 %
Landbrug og fiskeri	657	33.410	34.067	1,9 %
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	776	98.547	99.323	0,8 %
Råstofindvinding	10	3.771	3.781	0,3 %

Tabellen viser antal fuldtidsårsværk i hhv. fondskontrollerede og andre private virksomheder fordelt på brancher.

De fondskontrollerede virksomheder beskæftigede i 2021 lidt mere end 141.000 fuldtidsårsværk i Danmark svarende til 9,2 % af det samlede antal årsværk i den private sektor. I forhold til de enkelte brancher fyldte de fondskontrollerede virksomheder mest inden for:

- Fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (67,2 %)
- Fremstilling af maskiner til generelle formål (25,5 %)
- Finansiering og forsikring (25,0 %).

Andelen af fuldtidsårsværk i de fondskontrollerede virksomheder i de enkelte brancher er stort set ens i 2021 og i 2020. De største udsving ses i brancherne transport (steget med 1,6 procentpoint) og fremstilling af medicinalvarer, høreapparater samt medicinske og dentale instrumenter (faldet med 1,4 procentpoint).

Definitioner, metode og kildegrundlag

Definitioner

Aktivitet i Danmark

Undersøgelsen dækker alle de danske fondskontrollerede virksomheders aktivitet i Danmark. Hverken udenlandske virksomheder, der er ejet af danske fonde, eller de danske fondsejede virksomheders udenlandske aktiviteter indgår i undersøgelsen. Opgørelsen indeholder derfor ikke fondenes samlede erhvervsaktivitet, da de internationale ansatte, salg fra udenlandsk ejede virksomheder til Danmark, international omsætning mv. ikke indgår i opgørelsen. Alene den danske aktivitet, der indgår i de offentlige danske registre, medregnes, herunder dog forskning og udvikling (FoU) i udlandet.

Fondskontrollerede virksomheder

Fondskontrollerede virksomheder er en del af gruppen af private virksomheder, som ikke er offentligt ejede. I analysen sammenligner vi typisk nøgletallene for de danske virksomheder, der er fondskontrollerede, med nøgletallene for de private danske virksomheder, der ikke er fondskontrollerede. Med fondskontrollerede virksomheder forstås virksomheder, hvor en erhvervsdrivende fond eller filantropisk forening ejer A- og/eller B-aktier svarende til 20 % af stemmerne og har flere stemmer end den 2.- og den 3.-største aktionær tilsammen. Det inkluderer erhvervsdrivende fonde, der falder ind under lov om erhvervsdrivende fonde, samt foreninger, der er ”omdannede tidligere finansielle virksomheder”. Analysen inkluderer ikke kapitalfonde og andre virksomheder og organisationer, hvor ”fond” indgår i navnet eller typebetegnelsen. Alle majoritetsejede virksomheder er naturligvis omfattet. Virksomheder, hvor fondene ejer mindre end 20 % af stemmerettighederne, indgår ikke – selv om fonden har flere stemmer end 2.- og 3.-største aktionær tilsammen. Virksomheder i op til tredje led fra fonden indgår i undersøgelsen. Definitionen er udarbejdet i samarbejde med Center for Corporate Governance på CBS ved professor Steen Thomsen.

Ud af det samlede antal erhvervsdrivende fonde og filantropiske foreninger på 1.420 var der 483, der havde kontrollerende indflydelse i én eller flere af de 923 virksomheder, der indgår som fondskontrollerede. Der indgår kun fonde med ejerskab af virksomheder. Fonde, hvor erhvervsaktiviteten sker i fonden, indgår ikke. Derudover indgår der kun virksomheder med markedsaktivitet over bagatelgrænsen på mindst et halvt årsværk.

Begreber

- **Omsætning:** virksomhedernes omsætning i Danmark
- **Eksport:** virksomhedernes salg til udlandet
- **Værditilvækst:** dansk omsætning og andre driftsindtægter fratrukket omkostninger til forbrug af varer og tjenester
- **Ansatte:** det samlede antal ansatte
- **Fuldtidsårsværk:** den samlede arbejdstid eller det samlede arbejde svarende til én persons fuldtidsarbejde i et år
- **Forskning og Udvikling (FoU):** antal midler og årsværk anvendt til forskning og udvikling

Metode og kildegrundlag

Denne analyse er baseret på kvantitativ metode, hvor de seneste tal fra Danmarks Statistik er benyttet, udtrukket som en række særkørsler foretaget for Fondenens Videnscenter. Data dækker over aktiviteter i 2021. Analysen blev også gennemført i 2022 med tal for aktiviteter i 2020: "Fondes erhvervsaktivitet i Danmark 2020".

Virksomheder i den finansielle sektor indgår ikke i følgende hovedtal: omsætning, værditilvækst og eksport. Det skyldes, at de ikke indgår i den officielle statistik, som undersøgelsen tager udgangspunkt i.

Metodeudvikling mv. er sket i tæt samarbejde mellem Fondenens Videnscenter, Center for Corporate Governance på CBS ved professor Steen Thomsen og Danmarks Statistik ved Helle Månsson og Claus Werner Andersen.

Kontakt

Har du spørgsmål eller kommentarer?

Kontakt os på info@fondenensvidenscenter.dk

Du kan finde flere analyser og øvrig viden om fonde på vores hjemmeside. Her kan du også tilmelde dig vores nyhedsbrev, hvis du vil holdes løbende opdateret om nye udgivelser:

www.fondenensvidenscenter.dk